

O'ZBEKISTONDA QOBUZ BAS SINIFINING RIVOJLANISHIDA PROFESSOR JAHONGIR IBRAGIMOVNING TUTGAN O'RNI

Rahimov Abror Yuldashxonovich

O'zbekiston davlat Konservatoriyasi

Xalq cholg'ulari bo'limi

Qobuzbas cholg'usi

Annotatsiya: Mazkur maqolada professor Jahongir Ibragimovning qobuz bas cholg'usi san'ati rivojiga qo'shgan hissasi bayon etilgan bo'lib, ilmiy va ijodiy izlanishlari haqida so'z yuritildi. Ustoz san'atkorning ijrochilik mahorati va ilmiy merosini yoritib berish maqolaning bosh vazifalaridandir.

Kalit so'zlar: qobuz bas, san'at, faxriy inson, g'ijjak, torli asbob, san'atga hissasi.

KIRISH

Xalqimizning milliy-ma'naviy merosini musiqa san'atisiz tasavvur etib bo'lmaydi. Azal-azaldan ajdodlarimiz tomonidan yaratilib, qad riyatlar sifatida shakllanib kelinayotgan milliy urf-odatlarimiz, an'anaviy tarzda avlodlardan avlodlarga o'tib, xalqimizning buyuk ma'naviy dunyosini namoyon etib kelmoqda.

Xalq musiqa ijodiyoti, musiqa sohasidagi yozma manbalar, bastakorlik san'ati, kasbiy musiqa ijodiyoti bunga yorqin misoldir. Chunonchi, bu jarayon musiqa san'atining barcha kasbiylik ahamiyatiga ega bo'lgan tarmoqlari uchun asos bo'lib xizmat qilib kelmoqda.¹

O'zbek xalq musiqa va cholg'u ijrochiligi merosi boy va uzoq o'tmishga ega. Uning ildizlari ming yillik tarixga egaligi manbalarda zikr etib kelinadi.

O'zbekistonda cholg'u ijrochiligining qobuz bas yo'nalishi rivojlanishiga ustozimiz professor Jahongir Ibragimov juda katta hissalar bor.

¹ Z.M.Yakubov. "Cholg'u ijrochiligi (g'ijjak cholg'usi)". Samarqand-2021. 45-b.

Ustozim Jahongir Akbarovich Ibragimov 1951- yili Toshkent viloyati Ohangaron tumanida o'qituvchilar, ziyolilar oilasida dunyoga kelgan. Otalari Akbarxon 45 yil maktab direktorlik lavozimida ishlaganlar. Onasi Faxridinova Musavvarxon boshlangich sinf oqituvchisi bo'lgan. Oilada 3 ta o'g'il 2 ta qiz bo'lgan. 1959-yilda Furqat nomidagi 42- umumta'lim maktabiga oqishga kirdi. 1961-yildan 2-sinfdan R. Glier nomidagi Respublika maxsus musiqa akademik-liyseyiga vilolonchel mutaxassisligiga qabul qilingan. Ustozning 1-o'qituvchisi Rixirt Shmirt bo'lgan. 5-sinfdan o'qituvchisi boshqa yutga ketganligi sababli Bek Muhammedovdan tahsil olib boshlagan. O'quv davomida 1967-yilda 7-sinf paytida Praga Chexa-Slova shaxrida "Konsertino praga" konkursida qatnashib 2-o'rin sohibi bo'lgan.

Konsertoriyada 5 yil taxsil olgan paytlarida Mstislav Leopoldovich Rastrapovich hamda professor Pekker bilan ustoz saboqlarini o'tgan. Konservatoriyaning tamomlaganda Muxtor Ashrafiy hamda konservatoriyaning rektori birgalashib Ustozim Jahongir Akbarovichga Moskva konservatoriyasiga asperanturaga o'qishga yo'llanma berishgan. Ustozimning oilaviy sharoiti to'g'ri kelmaganligi sababli o'qishga bora olmagan. Konservatoriyaning 1975 tamomlagan. 2004- professorlik lavozimini hamda 2006-yil O'zbekistonda xizmat ko'rsatgan yoshlar murabiyi unvonini oldi.

Bugungi kunda R. Glier nomidagi Respublika maxsus musiqa akademik-litseyida musiqa bo'lim mudiri va O'zbekiston Davlat konservatoriyasining "O'zbek xalq cholg'ulari" kafedrasida professori lavozimida faoliyat ko'rsatib kelmoqda.

Ibragimov Jahongir Akbarovich O'zbekiston davlat konservatorisini 1975 yili vilonchelcholg'usi mutaxassisligi bo'yicha orkestr fakulteti, kamonli torli cholg'ulari bo'limini orkestr solisti, o'qituvchi, konsertmeyster kvalifikatsiyasi bo'yicha bitirdi. 1971 yil 16 yanvardan Glier nomli O'MMIga o'qituvchi, 1972 yil sentyabrdan O'zDKda konsertmeyster, 1985 yildan o'zbek xalq cholg'ulari

kafedrasiga o'qituvchi bo'lib kelgan. 1993 yil dotsent lavozimiga ega bo'ldi. 2004 yildan professor vazifasini bajaruvchi lavozimida ishlab kelyapti.

Xalq cholg'ulari ijrochilik kafedrasida o'qituvchilik, ilmiy-uslubiy ijodiy, konsert-ijrochilik va jamoatchilik faoliyatini 1985 yildan boshladi. 34 -yil ichida 100dan ortiq shogird mutaxassislar tayyorlab yetishtirdi.

Bugungi kunda o'zbek musiqasida cholg'u musiqasi muhim o'rin egallab kelmoqda. Xalq cholg'ularimizning betakrorligi, naqsh bezagining jozibadorligi, ovoz tarovatining rang-barangligi va ijro imkoniyatlarining beqiyosligi bilan milliy musiqiy madaniyatimizda alohida o'rin tutmoqda. Zamonaviy ijrochilik talab darajasiga moslashtirilgan g'ijjak asosida g'ijjak prima, g'ijjak alt, g'ijjak bas va g'ijjak kontrabaslardan tashkil topgan g'ijjaklar oilasi hamda qobuz prima, alt, bas va kontrabaslardan tashkil topgan qobuzlar oilasi yaratildi.

1969 yildan boshlab, har yili yakkanavo ijrochi sifatida hamda violonchelchilar ansambli bilan O'zbekiston davlat konservatoriyasi, A.Qodiriy nomidagi Toshkent davlat madaniyat instituti, Hamza nomidagi musiqa kolleji va boshqa oliy ta'limgohlarning katta va kichik zallarida o'tkaziladigan konsertlarda qatnashib kelmoqda, ijro dasturlarida o'zbek xalq mumtoz musiqasi, MDX xalqlari musiqasi, xorijiy va O'zbekiston kompozitorlarining original asarlari, shuningdek, o'zining ijodidan, g'ijjak-bas va fortepiano uchun moslashtirilgan asarlar ham keng o'rin olgan.

XULOSA

Bir so'z bilan aytganda professor, davlat arbobi Jahongir Ibragimovning qobuz bas ijro etish san'atiga qo'shgan hissasi benihoyat kattadir. Jahongir Ibragimovning salohiyatini belgilovchi omillar: tafakkurning chuqurligi, iste'dodi, musiqiy iqtidori, mashaqqatli mehnati va taniqli, yirik ustozlar qo'li ostida ta'lim-tarbiya topganligi, desak mubolag'a bo'lmaydi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Z.M.Yakubov. “Cholg`u ijrochiligi (g`ijjak cholg`usi)”. Samarqand-2021. 45-b.
2. Xudoev G`M “G`ijjak saboqlari” 1-2-kitoblar, G`ofur-G`ulom nomidagi nashriyot matbaa ijod uyi, Toshkent, 2016.
3. Akbarov I. “Musiqalug`ati” T.: O`qituvchi, 2017.
4. Toshmuhammedov M. “G`ijjakda an`anaviy ijrochilikni o`zlashtirish” T.: O`qituvchi, 2015.
5. www.wikipedia.ru
6. www.arxiv.uz
7. www.elibraly.uz